

Paperittomien oikeudet palveluihin

“Oikeudenmukaiseen maailmaan lääkärin keinoin”

11.12.2025

Tarkista oman alueesi ajankohtaiset ohjeet

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
PHYSICIANS FOR SOCIAL RESPONSIBILITY

Mitä laki sanoo?

Perustuslaki 19 §

Oikeus sosiaaliturvaan

Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

...

Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Julkisen vallan on myös tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.

...

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
PHYSICIANS FOR SOCIAL RESPONSIBILITY

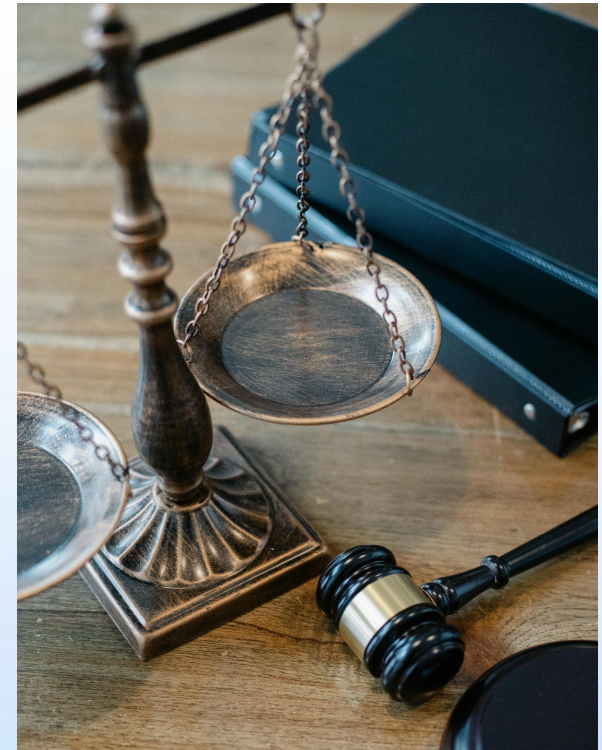
Välttämätön ja kiireellinen hoito

- Välttämättömään hoitoon kuuluvat sellaiset palvelut, joiden antamatta jättäminen heikentäisi potilaan terveydentilaa **lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä**.
 - Hoitamatta jättäminen voisi johtaa kiireelliseen hoidontarpeeseen.
- Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää **välitöntä** arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista.

Velvollisuus tarjota välttämätöntä hoitoa tietyissä tilanteissa

- Eduskunta hyväksynyt välttämätöntä hoitoa rajaavan lakimuutoksen loppuvuodesta 2025, voimassa 1.1.2026
- Hyvinvointialueiden rooli
 - Paikalliset päätökset
 - Tähän mennessä Helsinki ja Varsinais-Suomi tehneet päätöksen välttämättömän hoidon jatkamiseksi
- Hoidon tarpeen arvion yhteydessä arvioidaan myös välttämättömän hoidon kriteerejä ja mahdollista varattomuutta

Kuva: Pexels

*HE 50/2025 vp:
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_50+2025.aspx

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
PHYSICIANS FOR SOCIAL RESPONSIBILITY

Paperittomien terveydenhuollon järjestäminen

Laillisesti
oleskelevat

Laillisesti maassa oleskeleville on edelleen järjestettävä välttämättömät palvelut kaikkialla Suomessa.

Vammaiset saavat vammaansa liittyen kiireettömän hoidon eli välttämättömiä laajempia palveluita.

Sosiaalihuoltoon kuuluva välttämätön toimeentulo ja huolenpito on edelleen järjestettävä jokaiselle.

Hyvinvointialueet voivat tehdä paikallisia päätöksiä välttämättömien palveluiden jatkumisesta alueellaan.

Helsinki ja Varsinais-Suomi ovat jo tehneet päätökset välttämättömän hoidon turvaamisesta.

Vammaiset ja
sosiaalihuolto

Alueelliset
päätökset

Lapset

Lapset saavat laajat palvelut kaikkialla Suomessa. Hoito jatkuu, kun lapsi täyttää 18 v.

Huoltajalle on järjestettävä välttämättömät palvelut, jos alaikäinen vaarantuisi vakavasti niiden epäämisestä.

Raskaana oleville on järjestettävä neuvolaseuranta. Synnytyksen jälkeinen välttämätön hoito on turvattu.

Synnytys ja abortti luetaan kiireelliseksi hoidoksi. Siitä huolehditaan jatkossakin.

Välttämätöntä hoitoa on järjestettävä, jos hoitamatta jättäminen olisi "ilmeisen kohtuutonta".

Välttämätöntä hoitoa on järjestettävä, jos sen epääminen "vaarantaisi vakavasti" muun henkilön tai yhteiskunnan.

Raskaana
olevat

Muut
tilanteet

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
PHYSICIANS FOR SOCIAL RESPONSIBILITY

Ammattietiikka ja ihmisoikeudet

- **Jokaisella on oikeus terveyteen**
 - Perustavanlaatuinen ihmisoikeus: ihmisoikeussopimukset (TSS-sopimus, lasten oikeuksien yleissopimus, kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva sopimus), Suomen perustuslaki
- **Lääkärin ammattieettisissä ohjeissa** mainitaan, että potilaita tulee kohdella “tasa-arvoisina, oikeudenmukaisesti ja syrjimättä”
- **Sairaanhoitajan eettisissä ohjeissa** mainitaan, että “Sairaanhoitaja toimii tehtävässään oikeudenmukaisesti. Hän hoitaa jokaista potilasta yhtä hyvin ja kunkin yksilöllisen hoitotarpeen mukaan, riippumatta potilaan terveysongelmasta, kulttuurista, uskonnosta, äidinkielestä, iästä, sukupuolesta, rodusta, ihon väristä, poliittisesta mielipiteestä tai yhteiskunnallisesta asemasta”

Arvostamme palautettasi

Täytähän lyhyen [palautelomakkeen](#), jotta voimme kehittää koulutuksiamme. Kysymyksiä on vain muutama ja täyttämiseen menee n. 5 min. Kiitos!

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
PHYSICIANS FOR SOCIAL RESPONSIBILITY

Kiitos!

Aino Tuomi-Nikula
Asiantuntija
aino.tuomi-nikula@lsv.fi
044 744 0014

Reetta Piri
Koordinaattori
reetta.piri@lsv.fi
040 171 5332

Neuvontanumero (paperittomille ja ammattilaisille):
044 744 9932 (arkisin klo 9-15)

LÄÄKÄRIN SOSIAALINEN VASTUU
PHYSICIANS FOR SOCIAL RESPONSIBILITY

Hyödyllisiä linkkejä

- Lääkärin sosiaalinen vastuu, PapeTe-hanke: lsv.fi/toiminta/papete/
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/paperittomat
- Sosiaali- ja terveysministeriö: stm.fi/paperittomien-terveydenhuolto
- Global Clinic: globalclinic.fi/ammattilaiset/
- Suomen Punainen Risti: punainenristi.fi/hae-apua-ja-tukea/apua-paperittomille/
- Helsingin Diakonissalaitos: <https://www.hdl.fi/paperittomat/>
- Ihmiskaupan uhrien auttaminen: <https://ihmiskauppa.fi/auttamisjarjestelma/ihmiskaupan-uhrin-ohjaaminen-avun-piiriin/>

